

ภาควิชาการจัดการป่าไม้ คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
วิชาระบบวนเกษตรและการจัดการ (Agroforestry Systems and Management)
รหัสวิชา 304561 จำนวน 3 หน่วยกิต 3(3-0)

ภาคปลาย ปีการศึกษา 2551 บรรยาย วันอังคาร เวลา 13.00-16.00 น. ห้องประชุม 1 ชั้น 1 ภาควิชาการจัดการป่าไม้ คณะวนศาสตร์

เนื้อหารายวิชา (Course Description)

แนวคิด ความหมายและความสำคัญของระบบวนเกษตร องค์ประกอบและปฏิสัมพันธ์ การวินิจฉัย ออกแบบระบบวนเกษตร เทคโนโลยีในระบบวนเกษตร การจัดการและประเมินผลระบบวนเกษตร การวิจัยและพัฒนาการใช้ที่ดินด้วยวิธีวนเกษตร การศึกษาภาคสนาม

วัตถุประสงค์ของวิชา (Objectives)

- ให้นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาการใช้ประโยชน์ที่ดินที่ส่งผลกระทบต่อความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรดิน ป่าไม้ และสิ่งแวดล้อม
- ให้นักศึกษาเรียนรู้หลักการใช้ประโยชน์ที่ดินแบบผสมผสานระหว่างกิจกรรมป่าไม้และกิจกรรมทางการเกษตรอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือระบบวนเกษตร
- ส่งเสริมให้นักศึกษาได้พัฒนาแนวความคิดเพื่อการนำหลักวนเกษตรไปประยุกต์ใช้ในการแก้ไขหรือบรรเทาปัญหาการใช้ทรัพยากรที่ดินป่าไม้ และส่งเสริมการสร้างเสถียรภาพด้านแวดล้อมและเศรษฐกิจของชุมชน

หัวข้อรายวิชา (Course Outline)

- แนวคิด ความหมายและความสำคัญของระบบวนเกษตร
- การจำแนกระบบวนเกษตร
- นิเวศวิทยาของระบบวนเกษตร: องค์ประกอบและปฏิสัมพันธ์
- ชนิดขององค์ประกอบ
- ปฏิสัมพันธ์ขององค์ประกอบ
- การวินิจฉัยและออกแบบระบบวนเกษตร
- เทคโนโลยีในระบบวนเกษตร เทคโนโลยีพื้นบ้าน เทคโนโลยีแบบผสมผสาน เทคโนโลยีขั้นสูง
- การจัดการและประเมินผลระบบวนเกษตร การคัดเลือกองค์ประกอบ เทคโนโลยีที่เหมาะสม การปฏิบัติงาน และติดตามประเมินผล
- กรณีศึกษา

ตารางกิจกรรมการเรียนการสอน (อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสม)

สัปดาห์ที่	วัน/เดือน/ปี	เนื้อหา	กิจกรรม
1	28/10/51	แนะนำรายวิชา	บรรยาย
2	4/11/51	แนวคิด ความหมายและความสำคัญของระบบงานเกษตร	บรรยาย/ชมวิดีโอทัศน์
3	11/11/51	ไม้ยืนต้นในระบบงานเกษตรและการจัดการ	บรรยาย/ถามตอบ
4	18/11/51	พืชเกษตรในระบบงานเกษตรและการจัดการ	บรรยาย/ถามตอบ
5	25/11/51	การทำปุ๋ยสัต์ว์และการประมงในระบบงานเกษตรและการจัดการ	ศึกษาค้นคว้า
6	2/12/51	การจำแนกระบบงานเกษตร	บรรยาย/ถามตอบ
7,8	9,16/12/51	นิเวศวิทยาของระบบงานเกษตร: องค์ประกอบและปฏิสัมพันธ์	บรรยาย/ถามตอบ
9	23/12/51	สอบกลางภาค	สอบข้อเขียน
10	30/12/51	แนวทางการพัฒนาโครงการวนเกษตร	บรรยาย/ถามตอบ
11	6/1/52	การวินิจฉัยและการออกแบบระบบงานเกษตร	บรรยาย/ถามตอบ
12	13/1/52	เทคโนโลยีในระบบงานเกษตร เทคโนโลยีพื้นฐาน	บรรยาย/ถามตอบ
13	20/1/52	กรณีศึกษา ระบบงานเกษตรและการจัดการในระดับชุมชน	ศึกษานอกสถานที่
14	27/1/52	เทคโนโลยีในระบบงานเกษตร เทคโนโลยีพื้นฐาน	สรุปเขียนรายงาน
15	10/2/52	เทคโนโลยีแบบผสมผสาน และเทคโนโลยีขั้นสูง	บรรยาย/ถามตอบ
16	17/2/52	การจัดการและประเมินผลระบบงานเกษตร	บรรยาย/ถามตอบ
17	24/2/52	สอบปลายเทอม	สอบข้อเขียน

วิธีการสอนและระบบการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

การบรรยาย การเรียนการสอนแบบร่วมมือ อภิปราย ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง/กลุ่ม การรายงานหน้าชั้น การทำการบ้าน การปฏิบัติการ การศึกษานอกสถานที่ การเรียนการสอนด้วยกระบวนการวิจัย การทดลอง การค้นคว้าวิจัย การรวบรวมผล การวิเคราะห์และวิจารณ์ การสรุปและการนำเสนอ การเรียนการสอนแบบ Webbase ฯลฯ

อุปกรณ์สื่อการสอน

แผ่นใส/เครื่องฉายข้ามศีรษะ สไลด์ กระดาน white board เอกสารประกอบการบรรยาย เทคโนโลยีสารสนเทศ (IT)

การวัดผลสัมฤทธิ์ในการเรียน

- การมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน 30 เปอร์เซ็นต์
- การสอบกลางภาค 30 เปอร์เซ็นต์
- การสอบปลายภาค 40 เปอร์เซ็นต์

การประเมินผลการเรียน

ใช้วิธีการตัดเกรด

เอกสารอ่านประกอบ (ติดต่ออาจารย์ผู้สอน)

วิพัทธ์ จินตนา. 2550. ระบบวนเกษตรและการจัดการ. ภาควิชาการจัดการป่าไม้. คณะวนศาสตร์. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. กรุงเทพฯ. 148 หน้า.

MacDicken, K. G. and Vergara, N. T. 1990. Agroforestry: Classification and Management. A Wiley-Interscience Publication, John Wiley & Son. New York. 382 pp.

Moore E. 1990. Agroforestry Land-Use Systems. Proceedings of a Special Session on Agroforestry Land-Use Systems. American Society of Agronomy Annual Meeting, California. 112 pp.

อาจารย์ผู้สอน/สถานที่ติดต่อ

รศ. วิพัทธ์ จินตนา Ph.D. (นิเวศวิทยาป่าไม้)

สาขาที่เชี่ยวชาญ

การจัดการและการฟื้นฟูระบบนิเวศป่าไม้ป่าชายเลน

หลักการ และ การจัดการวนเกษตร

วนศาสตร์ชุมชน

ภาควิชาการจัดการป่าไม้ คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เวลาราชการ (8.30-16.30 น.) ชั้น 2 ห้อง 209

โทรศัพท์/โทรสาร (02) 942 8372 ต่อ 12 / 02 942 8108

E-mail: fforvij@ku.ac.th, jintana_v@hotmail.com

Homepage: <http://pirun.ku.ac.th/~fforvij/>